

ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ІНТЕНСИВНОСТІ РОСТУ БУГАЙЦІВ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ

*Л.О. Стріха, кандидат сільськогосподарських наук
Миколаївський державний аграрний університет*

Оцінено м'ясну продуктивність бугайців української червоної молочної породи за живою масою, середньодобовими приростами. Доведено, що використання голштинської породи з метою поліпшення молочної продуктивності червоної степової худоби в умовах південного регіону України одночасно підвищує інтенсивність її росту.

Ключові слова: *м'ясна продуктивність, середньодобовий приріст, жива маса, англєрська порода, українська червона молочна порода, голштинська порода.*

Вступ. Поряд з молочною продукцією від великої рогатої худоби одержують ще й м'ясну. Значна кількість яловичини виробляється за рахунок відгодівлі молодняку молочних порід. Тому м'ясна продуктивність молочної худоби є її другою важливою особливістю, яку також слід вивчати й оцінювати. Тим більше, якщо це стосується новостворених порід і є одним із принципових рішень традиційних технологій виробництва яловичини в молочному скотарстві.

Онтогенетичні зміни, які відбуваються в процесі росту і розвитку тварин протягом їх життя ґрунтуються на генетичних, біохімічних, морфологічних та фізіологічних закономірностях [1]. Однак, ще недостатньо досліджено закономірності індивідуального розвитку великої рогатої худоби української червоної молочної породи в зв'язку з її м'ясною продуктивністю та часткою спадковості за вихідними материнськими та батьківськими породами.

Методика досліджень. Для вивчення особливостей росту у період від народження і до 18-місячного віку, а також виявлення спадкових задатків було сформовано групу бугайців української червоної молочної породи худоби у кількості 108 голів. Всі тварини знаходились в подібних умовах годівлі та утримання. Дослідження проводились на базі племзаводу

“Зоря” Херсонської області, де апробовано українську червону молочну породу та її внутріпородні жирномолочний і голшти-нізований типи.

Порівняльну оцінку показників росту і розвитку бугайців у ранньому онтогенезі здійснювали за даними живої маси, яку визначали за результатами їх зважувань. На підставі цих матеріалів розраховували середньодобові прирости згідно з загальноприйнятими. Одержані дані опрацьовані біометрично [2].

Результати досліджень. За даними, наведеними в табл. 1, бугайці української червоної молочної породи у 18 місяців досягли живої 467,1 кг.

Таблиця 1

Динаміка живої маси (кг) бугайців української червоної молочної породи з врахуванням материнської спадковості, $\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$

Вік бугайців	УЧМ (n=108)	У т.ч. за генотипом	
		АЧС+Г (n=66)	А+Г (n=42)
При народженні	31,2±0,19	31,2±0,23	31,1±0,28
3 місяці	82,1±0,74	82,1±1,01	82,1±1,05
6 місяців	142,5±1,62	142,0±2,11	143,4±2,54
9 місяців	224,8±1,73	224,1±2,29	225,8±2,66
12 місяців	305,9±2,21	301,8±2,80	311,4±3,43*
15 місяців	384,8±2,38	379,5±3,03	393,0±3,52**
18 місяців	467,1±2,74	459,3±3,24	479,5±4,23***

Проте бугайці різних генотипів відрізняються між собою за інтенсивністю росту. Так, бугайці англєрської породи, поліпшеної голштинами, майже у всі вікові періоди вирощування переважали тварин генотипу англєризована червона степова худоба, поліпшена голштинською. Різниця за живою масою у віці 12, 15 і 18 місяців між ними відповідно складає 9,6 кг при $P>0,95$; 13,5 кг при $P>0,99$; 20,2 кг при $P>0,999$.

На прояв господарсько корисних ознак також впливає і спадковість батьків, тому було досліджено динаміку живої маси бугайців з різними частками спадковості за голштинами (табл.2).

Таблиця 2

Динаміка живої маси (кг) бугайців української червоної молочної породи з врахуванням впливу батьківської спадковості, $\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$

Вік бугайців	учМ (n=108)	У т.ч. породність за голштином, %		
		>50 Г (n=25)	50-75 Г (n=54)	<75 Г (n=29)
При народженні	31,2±0,19	31,5±0,42	31,0±0,28	31,5±0,33
3 місяці	82,1±0,74	81,6±0,21	82,3±1,15	82,1±1,41
6 місяців	142,5±1,62	141,8±2,79	142,5±2,54	143,1±3,50
9 місяців	224,8±1,73	219,0±2,99	226,3±1,78	226,8±3,32*
12 місяців	305,9±2,21	301,0±4,50	306,3±3,40	307,8±4,40
15 місяців	384,8±2,38	372,3±3,63	386,6±3,46**	392,0±4,67***
18 місяців	467,1±2,74	447,1±4,01	469,5±3,71***	480,1±5,23***

Більш повну характеристику інтенсивності росту тварин одержуємо, визначивши приріст живої маси за добу протягом періодів вирощування (табл.3). Встановлено, що за помірних умов вирощування молодняк української червоної молочної породи проявляє достатній рівень збільшення живої маси.

Таблиця 3

Середньодобові прирости (г) бугайців української червоної молочної породи з врахуванням материнської спадковості, $\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$

Вікові періоди бугайців	УЧМ (n=108)	У т.ч. за генотипом	
		АЧС+Г (n=66)	А+Г (n=42)
0-3 міс.	565,1±7,63	565,5±11,52	564,5±11,86
3-6 міс.	678,2±12,07	666,3±14,07	675,0±21,37
6-9 міс.	906,8±12,62	912,3±13,39	921,1±20,05
9-12 міс.	897,1±9,94	863,2±11,12	950,4±16,01***
12-15 міс.	881,0±7,01	864,7±9,03	906,8±10,12**
15-18 міс.	915,7±18,25	886,6±26,10	961,1±25,70*
0-18 міс.	806,9±6,48	792,2±6,03	829,9±6,18***

Найбільшими середньодобовими приростами живої маси в окремі вікові періоди характеризуються бугайці з материн-

ською спадковістю англєрської породи, поліпшеної голштинами. Їх приріст за добу в період (0-18 міс.) в середньому склав **829,8 г**, і ця перевага складає **37,7 г** ($P > 0,999$).

На нашу думку, це пояснюється тим, що англєрська порода характеризується достатньою скоростиглістю [4], а тому бугайці генотипу А+Г відрізняються дещо вищою інтенсивністю росту і особливо в період з 6 і до 18 місячного віку.

Аналогічно встановлено достовірні відмінності за вказаним показником середньодобового приросту за період від народження і до 18 міс. у бугайців з різною часткою батьківської спадковості (табл.4).

Таблиця 4

Середньодобові прирости (г) бугайців української червоної молочної породи з врахуванням батьківської спадковості, $\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$

Вікові періоди бугайців	учМ (n=108)	У т.ч. породність за голштином, %		
		<50 Г (n=25)	50-75 Г (n=54)	>75 Г (n=29)
0-3 міс.	565,1±7,63	561,2±9,72	573,4±10,30	562,1±8,73
3-6 міс.	678,2±12,07	685,3±23,36	656,2±17,35	680,3±9,55
6-9 міс.	906,8±12,62	839,0±24,10	946,0±18,04**	926,3±17,16
9-12 міс.	897,1±9,94	911,0±19,53**	889,0±14,08	901,0±20,31
12-15 міс.	881,0±7,01	792,1±11,47	893,0±4,11	935,4±13,50***
15-18 міс.	915,7±18,25	831,1±47,82	921,1±33,23	978,8±53,72*
0-18 міс.	806,9±6,48	770,4±4,79	811,1±6,22***	830,5±6,34***

Порівняльний аналіз середньодобових приростів за весь період (0-18 міс.) вирощування бугайців показав, що перевагу мають тварини з часткою спадковості 50-75 і >75% за голштинською породою. Різниця, порівняно з бугайцями генотипу <50% Г, відповідно склала **40,7 і 60,1 г** ($P > 0,999$).

Отже, і за інтенсивністю росту як за весь період, так і в окремі вікові періоди вирощування бугайців проявляється перевага у тварин з більшою часткою спадковості голштина, тобто проявляються закономірності росту і розвитку, які характерні для голштинської породи.

Висновок. Таким чином, бугайці новоствореної української червоної молочної породи характеризуються достатньо високою інтенсивністю росту. Використання голштинської породи з метою поліпшення молочної продуктивності червоної степової худоби в умовах південного регіону України одночасно підвищує інтенсивність її росту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Розведення сільськогосподарських тварин / [М. З. Басовський, В. П. Буркат, Д. Т. Вінничук та ін.; за ред. М. З. Басовського]. — Біла Церква : Білоцерківська книжкова фабрика, 2001. — 400 с.
2. Плохинский Н. А. Руководство по биометрии для зоотехников / Н. А. Плохинский — М. : Колос, 1969. — 256 с.
3. Прохоренко П. Н. Голштино-фризская порода скота / П. Н. Прохоренко, Ж. Г. Логвинов. — Л. : Агропромиздат, 1986. — 238 с.
4. Мокеев А. С. Английский скот, результаты разведения и перспективы использования / А. С. Мокеев, Т. В. Подпалая // Каталог быков производителей красных пород. — К. : Урожай, 1990. — С. 4—26.